

STEVERJANSKI VESTNIK

Števerjan, Trg Svobode, 6

Izhaja enkrat na mesec

Izdaje S.P.D. - Francišek B. Sedej iz Števerjana

Registriran na sodišču v Gorici, dne 7. marca 1988, številka 72

UREDLI: FRANKA PADOVAN, IVAN VOGRIC, DAMJAN TERPIN
UPRAVNI SVET: MIRKO HUMAR, BORIS HLADNIK, EDI HLEDE (Odgovorni urednik) — Latinski tisk

OPREMLILI

ČLANI DRUŠTVA

Spedizione in Abb. Postale Gr. IV - 70% - Autoriz. Prov.le PT GO

Periodico trimestrale

Aprile 1987

n°2

Števerjan,

April 1987

Leto

IXX Štev.

2

SLIKA DAVID PINTAR

VELIKA NOČ 1987

Kot je vzbrstelo novo cvetje,
tako bi moralo vzbrsteti v nas
novo življenje.

Števerjanska cerkev nam je ponudila
roko s Tedom duhovne obnove.
Kakšen je bil naš odgovor?

Kako je pravzaprav z nami?

V S T A L J E K A K O R J E R E K E L

TO JE VSEBINA OSREDNJEGA DOGODKA KRŠČANSTVA: JE TENELJ IN STEBER NAŠE VERE.

BREZ KRISTUSOVEGA VSTAJENJA BI BILA NAŠA VERA PRAZNA; V UPANJU BI OSTALI OSRAMOČENI; V SMISLU IN CILJU ŽIVLJENJA BI BILI PREVARANI; OD VSEH LJUDI BI BILI NAJBOLJ NESREČNI, BOLJ PONILOVANJA VREDNI KOT VSAKO DRUGO ŽIVO BITJE, KI SE SVOJEGA KONCA NE ZAVEDA.

TODA VELIKONOČNO SPOROČILO ODNEVA SKOZI ZGODOVINO VSEH ČLOVEŠKIH RODOV:

KRISTUS JE VSATL IN ŽIVI!

TO BOGATSTVO RESNICE OZNAHA CERKEV VSE LETO. POSEDEJ ŠE NA VELIKO NOČ, KO OB KRISTUSOVEM PRAZNIH GROBU PREPEVA TRIKRATNO ALELUJO, Z VEDNO VIŠJIM GLASOM, KAKOR DA HOČE REČI: KRISTUSOVO VSTAJENJE ZAJEMA VSO PRETEKLOST, SEDANJOST IN PRIHODNOST. ON JE ALFA IN OMEGA, ZAČETEK IN KONEC.

VSTALI ZVELIČAR JE TRIKRATNA ALELUJA,

ALELUJA STVARJENJA, ODREŠENJA IN KONČNEGA POVELIČANJA.

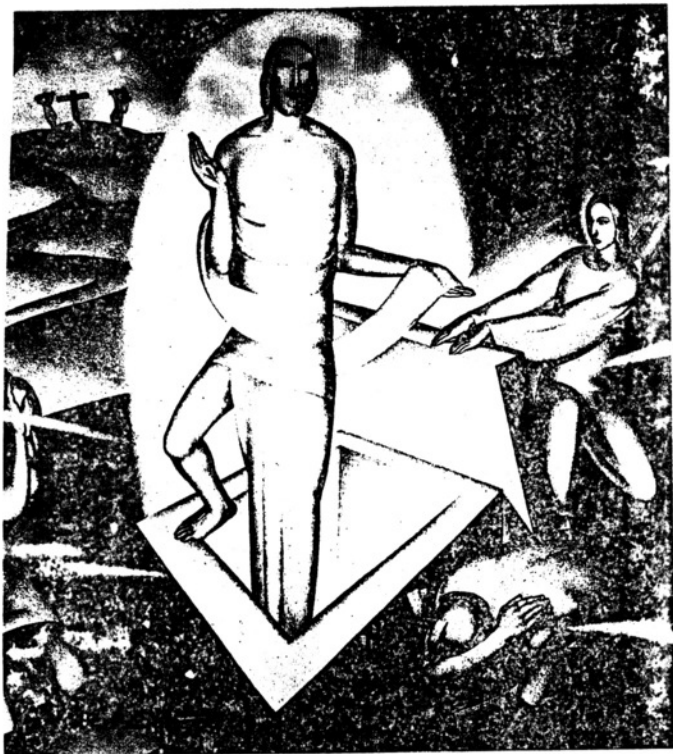
V NJEM SO TRI VELIKE NOČI VSEGA STVARSTVA IN ČLOVEŠTVA.

PRVA VELIKA NOČ JE STVARJENJE

DRUGA VELIKA NOČ JE ODREŠENJE ČLOVEŠTVA

TRETJA VELIKA NOČ BO OB KONCU ČASOV.

(Po Verskem listu "Družina"- velika noč
1987)

Tone Kralj, Trpeči Kristus
Litografija 1931

Vesele Alelujo vsem želi

prosvetno društvo fračisek borgija sedež mešani pevski zbor športno združenje brda dramska družina ansambel lojze hiede mladinski zbor glasbena šola števerjanski vestnik števerjanski skavti in skavtinje volčiči in veverice dekliški zbor -župnijski pastoralni svet.

SHIVLJENJE SVETNIKOV.

Špifal
FRANZ VERITL

DRUGE BUKVE:

T' natif téh bukev so milostljivi Fircht
GOŠPOD GOŠPOD

ANTON ALOJS

LJUBLJANŠKI ŠHIKOF

pet in dvajšiga Šveslhana 1831 dovolili.

V LJUBLJANI

Natiffnit Joshef Blasnik.

Na prodaj per Janesu Klemensu, bukvoresu.

1844.

IV. dan véliziga travna.

S. Florjan in tovaršhi, marterniki.

Sveti Florjan je shivel ob zhaflu neufmiljeniga neverniga sefarja Dioldesjana, kteri je hotel katolshko cerkev pokonzhati. Ojstro je vřim oblašnikam spovedal neufmiljeno preganjati in moriti kriřtjane, slo nošhejo malikov moliti. V' agornim Ekrajuhu je bil deshělini oblašnik Alvilin, terd, hud in neufmiljen mosh, in sraven tega vef vnet sa zhaft lashnjivih bogov; sato je bil slo rasforden soper pravovernike. Ta neufmiljeni oblašnik je takrat v' imenitnim meřu Lavreaku, ne slo delesh od Duneja, ukasal okoli fhtiridefet kriřtjanov hudo martirati, in potlej v' temno jesho vreshi. Šveti Florjan je bil fšzer v' veliki zesarřli slushhi, vender je bil perpravjen zhaft, bogatřvo in tudi shivljenje dati sa vero. Sato je, kader je svedil, de oblašnik Alvilin neufmiljeno dela f' kriřtjani, řhel v' meřo, in vprizho veliko nevernikov zauipje: „Ali řhe koga drugiga řihete? Glejte, jesh řim kriřtjan; porejte oblašniku, de řim tukaj.“ Ob-
II.

SVETI FLORIJAN

Odkar so naši predniki sprejeli vero in se torej pokristjanili častimo v naši fari svetega Florijana. To že nad tisoč let. Prav je, da preberemo kaj so Slovenci pisali o njem pred sto leti. Saj so cerkvice nje-mu posvečene posejane po vsej Sloveniji. Življenje pis, nauk in molitev je iz knjige: ŽIV-LJENJE SVETNIKOV, ki je izšla v Ljubljani leta 1844.

SH in fh	beremo	š
z	“-	c
f	“-	s
s	“-	z
zh	“-	č

lašniku je bilo to povedano. Ukashe ga pred se perpeljati, in mu ojstro zapove malike moliti. Šveti Florjan, poln shive vere in šlanovitne řerahnořti, ga ni pošlufhal, in je le Je-susa hvalil. Neverni oblašnik ga svojim šlu-shabnikam ukashe hudo rasmefariti; pa ta Jesufov vojřhak zanishuje vse boleřahine. Ob-lařnik je njegovo šlanovitno vero mnogo řku-shal, pa řařtonj. Ko je vidil, de nish ne opravi per njem, ga je oblodil. Šveti Flor-jan, to řařlufhati, je Boga hvalil, in mu freje shivljenje daroval. Šluřabniki řo mu na vřat řeshek kamen navesali, in ga vergli v' vodo; pa berah řo ořlepeli. Voda je řařla nakviřh-ko, in puřila njegovo řveto truplo na veliki řkali. Valerija, poboshna kerřhanřka gořpá, je vsela to řveto truplo, in ga pokopala. Pot-lej je bil ondi klořtler řosidan, ki ře imenuje řvetiga Florjana do danařhniga dne. Drugi řveti marterniki řo bili od neufmiljeniga ne-verniga oblašnika v' řeshi toliko zhafla puřhe-ni, de řo řvi od lakote in řheje umerili.

N a n k.

Od zhařniga in veshniga ognja.

Verni kriřtjani imajo řvetiga Florjana po-mořhnika per Bogu in varha pred nefreřho ognja. Reř, ako ogenj řam gořpoduje, je ve-lika nefreřha, kakor vřak dobro ve. Vřak ře slo boji pogoriřha, vender ni vřelej řadeti

— 243 —

varen, in maršfiteri febi in drugim to nesezho nakoplje; potlej sposna in obhaluje vrojo neumnož. Ravno to je rešni od peklenkiga ognja. Vlak se ga boji, vendar jih je malo sadoži varnih, in le v' peklju sposnajo, kjer si pomagati ne samorejo. Švetiga Florjana imeti pomoznika in varba pred nesezho zhašniga ognja, je prav; pa šhe bolj se mu moremo perporozhati, in po njem bogabeshe shiveti, de v' veshni ogenj ne pridemo.

Ali je ref ogenj v' peklju? Eni pravijo: „To šhe ni dognano.“ Eni: „Le vesh bo obfojene pekla.“ Vlak bi rad pomanjšhal peklenške martre, ker premalo sposna hudobi je greha. Švelo pismo pogošto prishuje od peklenkiga ognja. Isaija vprafha: „Kdo med vas bo samogel f' posre/fnim ognjem prebiati?“ Is. 33, 14. Šveti Janes kerufik je Judam osnanoval pokoro, in perflavil: „V'faktero drevo, ktero dobriha sadna ne flori, bo pofekano, in v' ogenj verzheno.“ Mat. 3, 10. Jesuf prishuje, de bo grefnike odločil v' peklenški ogenj rekosh: „Poberite se fprej mene, vi prekliti! v' veshni ogenj, kteri je hadutza in njegovim dahovam perpravljen.“ Mat. 25, 41. Špet Kriřuf govori: „Ako te tvoja roka pohufsha, odsekaj fi jo; bolje ti je, de hrom v' shiuljenje greřh, kakor de bi dve roke imel, in fšel v' pekel neugasljiviga ognja.“ Marke 9, 42. To je: Bolje ti je ob veliko priiti,

16 *

— 244 —

ko verřhen biti v' peklenški ogenj. Jerusalemski bogatin je djal v' peklju: Groszovito terpim v' tim plemenu!“ Luk. 16, 24. Šveti Janes apofelji prishuje: „Kdor ni bil najden sapifan v' bukvah shiuljenja, je bil verřhen v' ognjeno jezero.“ Škr. raz. 20, 15. Šhe veliko vesh prishevanja se najde v' fvetim pismu od peklenkiga ognja.

Peklenški ogenj je drugashen ko nafh. Ogenj je mnogoteri: vře, kar pezhe, to sme ogenj imenovati. Zhlavek v' hudi vrosahnski bolesni ima ogenj v' febi, fonze je ogenj, in vef frvř bi agorel, ako bi ne bil silno delezeh od fonza; veliko druziga je, kar pezhe in ahgř, defiravno se fpoloh ogenj ne imenuje. Švelo pismo prishuje, de je v' peklju ogenj; ali kakofhiq de je, se ne more vediti. Peklenški ogenj je ushgan in obranjen od pravishniga Boga v' veshno mahsevanje nad zaverřhenimi angeli in nesvřtimimi duřhami. Nafh ogenj je velik dar bořhe milofiti; vnder ima silno mozh, fpepeli lef, rasdrobi kamne, rasfropi sheleso, flori vafi in meřta nefreshne. Kaj je pa rešni od mořhi peklenkiga ognja, proti kterimu je nafh ogenj prafna senza?

O grefnik! premifhijuj pogošto, kam te bodo pergnali tvoji grehi, ktere radovoljno ponavljafh, in kterih opufiti: nofesh? Premifli, bi li samogel preřati selo lřto na mehki pořelji, she tudi bres vřih bolezhin? Raji jeli, bi vesh lřt bil v' ořfiri pokori, ko imel svojo roko le sheterinko ure v' ognji.

— 245 —

Kaj! majhne ifkrize selo ne terpfli na roki, kako bořh samogel v' peklenřkim ognji preřati? Opufi vroje grehe, fpokori se, in shiv dobro, de ne prideřh v' pekel, kjer bo hudi in veshno pokorenje.

Molite v.

O Gospod! reři me od veshne smerti, od veshniga ognja. Grosno se bojim shafniga ognja, se bojim tudi veshniga; vender fim se ga premalo varoval. Grosa me fpreleti, ako le pomiflim, de fim fi veshkrat pekel asflushil, pa bres strahu slabo shivel. Nad pekdam fim vifel, in mi ni bilo mar se fpokoriti. Veshna hvala bodi, o Bog! tvoji nefkonahni milofiti, ktera me šhe zhaka in vabi, in mi selo pomaga k' pokori. Pofihmal bořhem febi flushiti, obshalorati vroje grehe, in v' pokori do smerti shiveti, de zaverřhen ne bom. Tře so moje shelje, pa moja slabofit je neisreřeno velika, moja fpařbena natora le v' pekel fli, in va-nj bom priřbel, she mi ti ne pomagafh. Pomagaj mi po Jesufu Kriřufu, de se fpokorim, nikdar smertno ne greřhim, in v' tvoji gnadi se lořhim od fvetř. Ljubi fveti Florjan in tvoji fveti tovarřhi! varujte me f' fvojimi profhnmami nefreshne shafniga, in šhe bolj veshniga ognja; fprofite mi od Boga gnado reřaishne pokore in řanovitnoř v' dobrim, de bom med vas priřbel v' nefeshko kraljevito. Amen.

ČISTI ŽRTVI SVETAL SPOMIN

Lojze Bratuž se je rodil v Gorici 17.februarja 1902, umrl prav tam zaradi zastrupitve 16.februarja 1937.Se dan in bi praznoval 35.letnico.

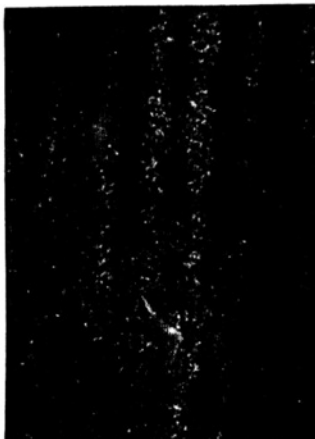
Na dan sv.Stefana 1936 so ga -nedolžnega organista-ponoreli fašistični zločinci prijeli v podgorskem farovžu, ga odvedli na sedež njihove stranke in mu pod pretnjo ukazali popiti umazano olje. Sprva je kazalo, da bo Lojze vse prenesel. Začele so bolečine, stanje se je slabšalo in niti zdravniki v bolnici niso mogli pomagati. Zatisnil je mlade oči in zaspal.

Slovence je pretreslo. Prijatelj Rado Bednarik, pisatelj, profesor in zgodovinar je napisal knjigo in ji dal naslov: Čisti žrtvi svetla spomin. Seveda ni izšla v tedanji Italiji. Izdali so jo nekje v Sloveniji. Romala pa je od hiše do hiše po naših vaseh in matere so jo s solzami v očeh brale svojim otrokom.

O priliki proslave petdesetletnice, ki je bila v Podgori je knjigo ponatisnila Zveza slovenske katoliške prosvete. Proslava je bila mogočen spomin in opomin.

Prav tako se je spomnila nedolžne žrtve goriška občinska uprava in goriška pokrajinska uprava, ki je priredila seminar o Lojzetu Bratužu.

Človek ima ob vsem tem vtis, da pravica le končno zmaga!

Devetnajst let se že najdevajo

v Števerjanu mladinci in mladinke, ki
z veseljem vrtijo ciklostil, tipkajo, limajo

in upogibajo ter razpošiljajo Vestnik.

Zelo mnogi ga radi berejo in to nas

navdušuje!

Hvala vsem in : veselo na delo!

ZDRAVJE IZ RASTLIN

BAZILIK - basilico

Znanstveno ime: *Ocimum Basilicum*. Drugim imena: Bazilika, Božiljek.

Družina: Ustnatice (Labiata). Vrsto emolientno zelišče, ki zraste od 20 do 40 cm.

Listi: dolgopeceljati, z dolgo nogo (picciolati), jajčasti, s celim ali pa nominalno nazobčanim robom, drobno napiljeni (con l'apice appuntito), kajšan krat mehurjasti (bollosi) ali pa gubasti (increspanti), naspruotni (oppositi).

Cvetovi: rožasti ali pa armenjasti, beli, dvostani (con due labbra), združeni v zalistnih pakobulastih socvetjih (raccolti in infiorescenze nelle quali per primo si apre il fiore all'apice), prašniki (stami) na spodnji ustni (nel labbro inferiore).

Steblo: pokončno, vejasto, triroglo (quadrangolare), zgornje diakovno.

Posebna znamenja: prijetnega vonja in okusa.

KJE RASTE

Po vrtovih, tudi po obrežjih (coste, riva litorale), v vlažnih parkih in trauinikih.

KAJ SE NUCA

Ku zdravilo CVETJE, ki ga nabiramo junija - volta in ga hitro posušimo v senci.

U kuhinji se nucajo blagodišči listi.

KAJ IMA U SEBE

Eterično oje, ki ima u sebe cineol, metilkalvikol, lineol in bazilčno kafro (canfora di basilico); glikoze in čreslene snovi (sostanze tannike).

DELOVANJE IN UPORABA

Odpravi napihjenost, krepi želodčno sluznico (mucosa dello stomaco) in zbija tek; pri pljučnih boleznih, posebno pri osluškem kaliju (ipertossie), pri jetrnih boleznih, zlatenici, vodenici, protinu (gota), ledvičnih boleznih, za čiščenje krvi; pri unetju mehurja in bielelem toku (perdite bianche). Pomaga in daje moč, če smo duševno utrujeni ali pa če na moremo spati.

PRIPRAVA

- Ku notranje zdravilo.
Ku čaj: 2 žlički na glaz ku vroči preliv (infuso), popijelj čez dan po adne usta usakrat.

Al pa: denelj žlico listu al cvetja tu usako škudielico vrele vode, in popijelj potle ki sniej.

Prvoti osluškemu kaliju otrouk daj napraviti miešanco: 15 g socvetja od bazilika, 15 g socvetja od polaja (puleggio), 15 g socvetja od siuke (lavanda), 15 g sienja od sladkega Jeneža. Denelj po adno žlico miešance tu usako škudielico vrele vode; popijelj 4 krat na dan.

- Ku zunanje zdravilo.
ku čaj: za obklade (comprese) na rane, ki se slabo celje, za grgranje pri unetih nebnih (bocca o gola infiammata), pri hripavosti (raucedine).

SE NUCA TUDI

Bazilik je zelo cenjeno blagodišče zelišče, ki ga veliko nucajo pri kuhanju, posebno za odlašavi

pran, s kajšno kapljo od močila (salsa) Worcestershire in adno žlico smetana; poliej na solato in sniej.

Drugi recept - Juha.

Zrieželj tu flete in daš nominalno cvrteti adno debelo tebulu tu dvieh žlicah oja, dodaš 250 g paradižnika (pomodoro) zriežnega tu koščice, pokrijelj in pustij, naj se kuha nominalno minut; doliej 1 lieter in pu vode in storij spet vrviet; dodaš 100 g bielega fižuala (fagioli) in pustij, naj se kuha 30 minut; dodaš 6 kerehju zrieznih u kocke (dadi), 2-3 krompirje, adno nogo zelena (sedano), 100 g u stročju fižolu (fagiolini); daš osoliti in dodaš malo popra: pustij, naj se kuha le 15 minut. Posebe zmečaš 2 česnakova stroka, adno pest bazilika in dodaš 3 - 4 žlice oliunega oja. Denelj tuhle močilo na dno terino za juho in veliej na njo juho, denelj na mizo potle ki natreseš parmezanski ser.

Emil Cencig

Beneški duhovniki izdajajo štirinajsdnevnik DOM, verski list za beneške Slovence.

V njem duhovnik Emil Čečič objavlja rubriko, v kateri opisuje zdravila

zelišča. Iz te rubrike objavljamo danes zapis o

baziliku (bižiljki, rečemo po domače pri nas).

DOM N. 14 - 1986

TONČE IN PEPČE

Tončeta in Pepčeta je prijela sveta jeza-risanja.
Kar nočeta več govoriti, dokler ne bodo
Slovenci dobili zaščitnega zakona (ne vesta
reveža, da bosta ostala za vedno mutca!)
in sedaj kar rišeta, rišeta....

Lubi Slovenci!
Je kdaj so bili
pa v Benečiji
slovenci?

Craxi je lani obljubil demokristjanom,
da bodo letos zamenjali predsednika.
Da bo takolimenovana "štafeta". Sedaj
pa je nastal prepir, vladna kriza.
Kregajo se, da je strah. Predsednik Cossiga je skušal zadevo razrešiti, pa se ni
dalo. Sedaj je poveril mandat za sestavo nove vlade Scalfaru. Kaj bo?
Najbrž volitve!